

Szöri József három levele Czibula Antalhoz

Szöri József szegedi festőművész, ügyvéd a legmelegebb barátságban állott Czibula Antallal. Szöri Szegeden született 1878-ban, a piarista gimnáziumban érettségizett, Hollósynál tanult festeni Münchenben és Nagybányán. A szíve a festészethez húzta, 1909-ben párizsi tanulmányutat is tett, minden biztonnyal Matisse iskoláját látogatta. Édesanyja kérésére a budapesti egyetemen államtudományi doktorátust szerzett (1904), majd Szegeden ügyvédjelölt, 1913-tól ügyvéd lett. Jóbarátai közé számította Tornyait, Juhászt, Mórát, Endre Bélát és Hollós Józsefet. 1913-ban feleségül vette Boga Alojzia (1892–1966) szegedi ötvösművészt. 1914-ben augusztusában tartalékosként bevonult, október 1-jén két orosz golyótól találva Uzsoknál hősi halált halt. Részletes pályaképét a Somogyi-könyvtári Műhely 1978. évi 1–4. számában rajzoltam meg.

Czibula Antal Szegeden született 1879-ben. A piarista atyáknál érettségizett (1898), ő is jogot végzett Pesten, majd ügyvédjelölti idejének letöltése után ügyvédi irodát nyitott (1911). Meggyőződéses szociáldemokrata volt egész életében. 1919-ben Szegeden tagja volt a néhány napig uralgó direktóriumnak, ezért perbe fogták, két ítéletben fél, majd öt évi szabadságvesztésre ítélték (1921), és tíz évre eltiltották az ügyvédi foglalkozástól. 1946 és 1948 közt a Szegedi Ügyvédi Kamara elnöke volt, de mint régi szociáldemokratát Rákosiék hamar félreállították. Megkeseredetten halt meg 1953-ban. Két könyve (*A gazdag város szegénysége*, 1927; *A nagy diktátor*, 1928) és egy verseskötete jelent meg (*Töviskoszorús fejek*, 1930). Életrajzát fia, Csongor Győző (1915–1997) múzeumi igazgatóhelyettes állította össze. Hét oldalas – gépelt – változatát könyvtáramban őrzöm.

A levelek Csongor Győzőtől kerültek (1971) a Móra Ferenc Múzeum történeti gyűjteményébe. Fontosabb adataikat 1978-ban fölhasználtam.

1.

Kedves Barátom!

Tisztelettel adom tudodra, hogy „Bence vére” című nagyszabású történeti képemet ma megfestettem.

Ha kíváncsi vagy reá, műtermemben bármikor megtekintheted.

Szeged 907 május 27

Híved:
SzJózsef

Kézirat. Levelezőlap. Címzése: Tekintetes / Czibula Antal úrnak / ügyvédjelölt / Helyben / Dr Gerle ügyv.[éd] irodájában Tisza Lajos körút.

Dr. Gerle: Gerle Imre (1867–1938) szegedi ügyvéd, kormányfőtanácsos (1922), országgyűlési pótképviselő (1926). Irodáját 1895-ben nyitotta (SZN 1895. jan. 23.) a Tisza Lajos körút 69. (ma: 71.) számú Gerle-házban. Nekrológiát barátja, Lugosi Döme írta meg (SZÚN 1938. dec. 16.). Nem ehhez a keresztény Kerle–Gerle, hanem a zsidó származású Gerle (Glänczer) családhoz tartozik a Kígyó patikát üzemeltető Gerle Jenő (1876–1958) gyógyszerész. – *Bence vére:* minden biztonnyal történelmi jelenetet ábrázoló, nagyméretű festmény. Kiállításon nem szerepelt, lappang, esetleg megsemmisült. – *Műtermemben:* Juhász Gyulának *Az Idő* 1908. februári számában megjelent cikke

szerint (JGYÖM 5:155) a műterem a rókusi elemi iskolában (1893) volt. Igazgatója ekkor Nemeckay István (1852–1931). Itt tanított Bárkányiné Cserzy Rózsa, Cserzy Mihály novellistának a testvére. A Kossuth Lajos sugárút 40. számú épület ma egyetemi intézeteknek ad otthont.

2.

Kedves Mester!

Mint előre jeleztem, küldöm a papiroost. – Lejárat febr. 13. Ősszeg 400 kor[ona]. Lévy fogja rendezni a kamatokat. –

Az első itt töltött hetem nem sokat ért. Vizsga nem volt, de a jövő héten lesz valami 11 darab, – azt várom, hogy ezek ráijesszenek, akkor aztán nagyobb svunggal tudok nekilódulni a tanulásnak. –

Az Oroszlánba nem járok, mert itthon étkezem, a hól nem kell kérni ahhoz mért pótványt, adnak úgy is annyit, hogy alig győzöm falni.

Egy igen csinos lakásért, reggeliért, ebédért, ozsonnáért és vacsoráért fizetek 100 koronát. – Főzni úgy főz a háziasszony, hogy az kész mese. Hajnal István, a ki itt az elődöm, 15 kg gyarapodással távozik innen. –

Eddig értesüléseim szerint a vizsgaeredmények általában kielégítőek. –

Mínde az azonban nem fontos, a tulajdonképpeni újság, amiről érdemes beszélni, az, hogy Tápay József tanul. Jótállok érte, hogy jövő hónap végéig neki ugratom a vizsgának. – És akkor a József ügyvéd lesz. –

Magamról addig semmit sem mondhatok, míg vizsgát nem hallok. – Igaz híved:

Kossuth Lajos utca 44. –

SzJózsef

[Marosvásárhely, 1913. febr. 5–10. között]

Kézirat. Keltezés a tartalomból.

Mester: tisztelete jeléül használja e szót, Czibula már két éve ügyvéd. – *Küldöm a papiroost:* Szöri javára szóló kölcsönszerződés (kötelezvény) lehet, melynek csak egyik kamatfizetési hatánapja telhetett le. Nem valószínű, hogy Szöri Szegedről vitte magával, talán Marosvásárhelyen adott kölcsön valamelyik jelölttársának. – *Lévy:* Lévy Ferenc (1881–1947) szegedi ügyvéd, aki 1908-ban nyitotta meg irodáját (Bárka u. 17.). – *Vizsga nem volt:* Szöri az ügyvédi szakvizsgákat szerette volna meghallgatni, és a hallottaknak megfelelően készülni. – *Oroszlán:* marosvásárhelyi étterem. (Lehet, hogy Aranyoroszlán.). *A magyarországi szállodák, vendéglők, kávéházak és korcsmák név- és címtárában* (Szerk. FISCHER ADOLF. Arad, 1910) nem szerepel. – *Itthon:* a Kossuth Lajos utca 44. számú házában, melyben szobát (lakást?) bérelt. – *A háziasszony:* szállásadójának a nevét nem ismerjük. – *Hajnal István:* (1886–1961) szegedi ügyvédjelölt, 1913. febr. 1-jén tett ügyvédi szakvizsgát. – *Tápay József:* tréfás névalkotás a Szeged melletti Tápé helységnevéből, Szöri Józsefről van szó. – *Ügyvéd lesz:* Szöri 1913. ápr. 14-én tett szakvizsgát, máj. 14-én jegyezték be ügyvédnek.

3.

Kedves Mester!

Az a sürgöny, a melyet kaptál tőlem, talán egy furcsa, bonyodalmas história egyik fázisát jelzi. –

Imé az eset. –

Amint nagyon jól tudod, tiszta államtudományi diploma alapján jegyeztetem be magam annak idején, illetőleg annak alapján jegyzett be a kamara. Most, hogy terminust kértem, a vizsgáló bizottság, vagy minek hívják, nem adta meg a terminust a kérvény hiányos fölszerelése folytán. – Én ugyanis a kérvényemhez nem az első szigorlati bizonyítványt csatoltam, hanem az államtud.[ományi] diplomát, mivel ez szolgált a bejegyzésem alapjául, – a §. pedig az első szigorlati bizonyítvány csatolását kívánja. – Kérvényem ugyan a kamara útján küldtettem el, de ezt a hiányt ott sem vették észre. –

Úgy emlékszem, hogy bejegyzésem előtt tárgyaltam veled a fölött, hogy állandó gyakorlata-e a szegedi kamarának, hogy tiszta államtudományi diploma alapján is bejegyez. Te, mint a kamara balszárnyán működő kebelbeli jelölt ezekben nagy szakértő voltál. – Ha a kérvénybíráló bizottság azért követeli az első szigorlati bizonyítványt, mert azt követeli, hogy ez a bejegyzésre alkalmas legyen, akkor persze nagy bajok vannak.

Különösen érdekel tehát, hogy voltak-e már hasonló esetei a szegedi kamarának. Nagyon jól tennéd, ha ez iránt kérdést intéznél Wégmannhoz.

Ma kerestem már Pozsonyit, a ki elnöke a bíráló bizottságnak, hogy szót értsek vele, de ő most valahol Déván van és ünnepel.

– Szeretném azonban, ha nem késnél ezzel, mert ilyen állapotok mellett nem érzem magam valami fényesen.–

Erőskövyre nagyon ráijesztett múltkori, hozzám intézett leveled és másnap panaszkodott is hogy rosszul aludt az éjjel.

Jól tette, hogy nem ment a szemiba.

Hiszen az egy tudós – én mellettem.

Marosvásárhely 913 III/23.

Őszinte híved:

SzJózsef

Kézirat.

Államtudományi diploma: az államtudományi diploma megszerzéséhez tételes jogokból (polgári jog, büntetőjog stb.) nem kellett vizsgát tenni. – *Jegyeztetem be magam:* Szöri 1909. augusztus 21-én lett ügyvédjelölt – a később Amerikába szakadt – Balog Géza irodájában (Kállay Albert u. 8.). – *Vizsgáló bizottság:* Ügyvédvizsgáló Bizottság (Marosvásárhely). – *A kamara balszárnya:* tréfás utalás Czibula szociáldemokrata meggyőződésére. – *Wégmann:* Végman Ferenc (1856–1929), a Szegedi Ügyvédi Kamara titkára, 1918-tól elnöke, kormányfőtanácsos (1923). – *Pozsonyi:* Pozsoni István (1862–?), a kolozsvári ítélőtábla bírása, 1917-től elnöke. 1913-ban kúriai bírói címet és jelleget kapott. Rövid életrajzát és arcképét l.: *Magyarország monográfiája 1900–1932. Három évtized története életrajzokban.* Szerk.: GELLÉRT IMRE, MADARÁSZ ELEMÉR. Bp. 1932. 418. – *Erőskövy:* Erőskövy Dezső szegedi ügyvédjelölt, később ügyvéd (Szentháromság u. 19.) – *Szemi:* valószínűleg a szeminárium szó játékos rövidítése. Gyakorlott jogászok szoktak vállalni pénzért szakvizsgára való – nem hivatalos – fölkészítést.

APRÓ FERENC